

# MÉCSÉS LELKISÉG

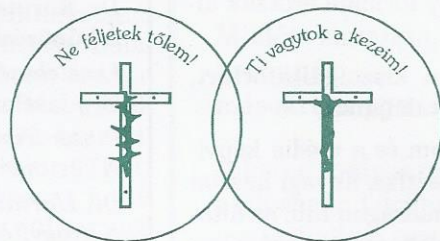
1995. november/december

II. évfolyam 6. szám

Máté 25,36: „...Börtönben voltam és felkerestetek.”

# JOBB LATOR

A megvetettek pasztorációját és szociális gondozását végző lelkeségi és módszertani lapja



Prokop Péter



### Novemberi imaszándékok

**Nov. 5.** Imádkozzunk a bármely formájú erőszak áldozataiért és szenvedőiért!

**Nov. 12.** Imádkozzunk minden kiszolgáltatottért, hogy emberségre, védelmezőkre találjanak!

**Nov. 19.** Imádkozzunk a hatalom és a média képviselőiért, hogy önös politikai, presztízs, anyagi haszon érdekéből fakadóan, a bűnözés valóságán túli, az általános rettegést serkentő és kiváltó hangoztatásával ne sokkolják a társadalmat, mert ez a bűnözés újabb gerjesztőjévé válik!

**Nov. 26.** Imádkozzunk a hajléktalanokért, hogy a téli hónapokban legyen hol meghúzódnuk és biztosítva legyen a mindennapi kenyerek!

### Decemberi imaszándékok

**Dec. 3.** Imádkozzunk azokért, akik karácsonyi csomag küldésére vállalkoztak a börtönben élők lelki támogatására!

**Dec. 10.** Imádkozzunk azokért, akik étkeztetéssel, élelmiszerekkel, ruhaneművel és meleg fekvőhellyel látják el a társadalom számkivetettjeit!

**Dec. 17.** Imádkozzunk minden utcai szociális munkásért, akik fáradságot nem ismervé éjjel-nappal kutatják és felkarolják azokat az elesetteket, akikkel senki sem törődik, és teljesen magatehetetlenek.

**Dec. 24.** Imádkozzunk a hajlékkal nem rendelkezőkért, hogy a mai napon világra jött hajléktalan Jézus sorstársaként szenvedéseikért az örök boldog élet legyen a jutalmuk.

**Dec. 31.** Köszönjük meg Istennek létezésünket, és kérjük, hogy a jövő esztendőben is legyen a vezetőnk és pártfogónk.

### Januári imaszándékok

**Jan. 7.** Kérjük Mennyei Atyánkat, hogy az új esztendőben a megvetettek keresztlél még alázatosabban és odaadóbban tudjuk Jézust szolgálni!

**Jan. 14.** Imádkozzunk a Szentlélekhez, hogy adjon erőt a kudarcok elviseléséhez, és növelje bennünk a szeretetet!

**Jan. 21.** Imádkozzunk az útszélén fagyoskodó és teljesen kiszolgáltatott lányokért, hogy legyen erejük szakítani életmódjukkal és kizsákmányolójukkal!

**Jan. 28.** Imádkozzunk a bűnüldöző szervekért és tagjaikért, hogy a fáradságos és a társadalom által nem az érdemeik szerint becsült tevékenységük során mindig tudjanak különbséget tenni a gonosztevő és a szerencsétlen ember között!

### A tartalomból:

<i>Dr. Korinek László</i>	
A bűnözési félelem Közép-Kelet Európában . . .	4
<i>Levelekiné Zsomböly Ágnes</i>	
Egy levelezőnk tapasztalatai, gondolatai . . .	13
<i>Pintér Tibor</i>	
A börtönlelkész . . . . .	8
<i>Dr. Hartai Ernő</i>	
A gyógyító-nevelő csoportban lévő személyiségzavarban szenvedők pszichológiai jellemzői . . . . .	9
A Mécses Szeretetszolgálat Közgyűlésének határozatai és munkaterve . . . . .	11
<i>Böszörményi Judit</i>	
„Ahol ketten vagy hárman összegyűltök az én nevemben...” . . . . .	13
<i>Dr. Végh József</i>	
Karácsonyfák árnyékában . . . . .	14

### A Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság

#### FELHÍVÁSA

karácsonyi csomagküldésre a börtönökben élő és rászoruló embertársaink számára

A bűnt, a bűncselekményeket mindannyian felháborodva és borzadva vesszük tudomásul. Ezeket elutasítjuk és lehetőségeink szerint küzdünk, védekezünk ellene

Ugyanakkor humánus és hitbéli kötelességünk az, hogy a már büntetés alatt élő bűnelkövetőket segítsük a talpraállásban, segítsük megmenteni őt az örök üdvösségre és a társadalom számára. Ennek számos módja közül kiemelem az értük való imádkozást és jelen esetben a karácsonyi csomagküldést.

A Szeretetszolgálatunk – mint 1991 óta minden karácsony előtt – ezért kéri az olvasókat, az olvasókon keresztül a magyar társadalmat, hogy küldjenek csomagot a börtönökben élő rászorult embereknek! A csomagküldés a feladók védelmében név nélkül és az általunk küldött engedély alapján történik.

Csomagküldési szándékukat a Mécses Szeretetszolgálat címén: 6753 Szeged-Tápé, Heller köz 6. (Telefon/fax: 62-325-139) lehet jelezni. A részletes tájékoztatót és az elítélt nevét, címét, valamint az engedélyt időben postázzuk!

*Dr. Majzik Máttyás*  
üv. elnök



### Dicsértessék a Jézus Krisztus!

A mikroszkópon egy pocsolya vízcseppjében egysejtű élőlényeket figyeltem. Láttam a lüktetésüket, a csillámnyúlványaik ritmikus hullámvázát, haladásukat, életüket. Egy gondolatsor suhant át bennem: milyen lenne, ha én, az evilági tudással, ismereteimmel oda lennék a vízcseppbe és egy sejtbe bezárva? Ha csak egy lennék közülük... Elborzadtam! Ez az érzés fokozódott, amikor az jutott eszembe, hogy lehetnék egy atommag körül keringő elektron-bolygó lakójának mikroszkópjában vizsgált vízcseppben élő egysejtű lakója is... Félelem fogott el erre a gondolati lehetőségre is, noha itt csak a nagyságrendbeli eltérés valósulna meg. A teremtett anyagi világ úgy dimenzióban, mint összetételében változatlanul azonos maradna...

Karácsony közeledtével hasonló gondolatok érekeltek velem a Fiú, a második isteni személy, az Ige tettének felfoghatatlanul hatalmas voltát. Gondoljunk csak bele!

Ő, a Végtelen, a Szabad, a Kötöttségektől mentes, a Mindenható, a Teremtő, a minden létező, a szellemi és anyagi létező létrehozója, emberré lett! A világmindenség egy porszemének porszemnyi lakója! Magára öltötte a háromdimenziós világ minden kötöttségét, minden béklyóját: a testet (a törékeny, védtelen, kiszolgáltatott emberi testet) és az időt. Sőt! E gúzsbakötött porszemnyi mivoltában is a hajléktalanok sorsát vállalta...

Csak Isten vállalhat ilyet! Az a Fiúisten, aki végtelenül szereti az Atyját, és végtelenül szereti az embert... Az a Fiúisten, aki végtelen alázattal mond igent az Atyja akaratának, és aki végtelen alázattal magára vállalja az Istent megsértő embernek az Istent kiengesztelő áldozatát...

Gondoljunk erre Advent szent időszakában! Gondoljunk magunkra, a krisztuskövető voltunkra! Valóban követjük mi Őt? Valóban példaképünk Jézus? Ha annak érezzük, teszünk-e Érte valamit. Élünk-e úgy, ahogyan Ő szeretné? Cselekszünk-e Hozzá hasonlóan? Magamtól is kérdezem: imádkoztál-e másokért? Könyörögtél-e már bűnösért? Ha bűntényt hallva jólesően megborzongtál, imádkoztál-e az áldozatért, a családjáért, a gyilkosért és családjáért? Engesztelted-e már az Istent – magadra vállalva a más bűnét – könyörögve a bocsánatért?

Jézus magára vállalta a mi bűncinket is. Próbáljuk meg most, Advent istenváró időszakában – a mi szerény voltunkban – viszonzni ezt. Viszonzni azzal, hogy imádkozunk azokért, akik most követnek el bűncselekményt. Könyörögnünk értük: ismerjék fel vétkeiket és annak következményeit. Bánják meg azokat és rendezzék kapcsolatukat Istennel. Imádkozzunk helyettük! Kérjünk tettekre bocsánatot, és vállaljunk magunkra engesztelő tetteket: imával és cselekvő szeretettel

Amen!

Szeged-Tápé, 1995. október 15.

PETRUS CEELLEN

## RÁCSOK MÖGÖTT

Mielőtt elalszom,  
szeretnék  
másokra is gondolni...

A beteg foglyokra,  
akik szabad órájuk alatt  
ma is ágyhoz vannak kötve...

A fogyatékosokra,  
akik ezt a napot is  
tolókocsiban ülték végig...

A rákos és az AIDS-es foglyokra,  
akik éppen kegyelmi kérvényük  
elutasítását kapták meg...

Te tudod,  
milyen nehéz azoknak az embereknek,  
akik foglyok és betegek.  
Légy velük ezen az éjjelen  
és adj nekik erőt holnapra is!

A tizenöt éves fiúért,  
aki ma gyilkos lett...

Az életfogytiglanig bezártért,  
aki ma kezdte meg a huszadik börtönévét...

A külföldiért,  
aki ma a rács keresztjén kapaszkodik...

A zárkatársamért,  
aki az éjjel sötétzárkában fekszik meztelen...

A fogolyért,  
akit ma elkapott a biztonsági őrző...

Az örökért,  
akik bezárnak minket,  
de foglyok ők is...

Uram,  
légy mindannyiunkkal!

Petrus Ceelen: Rácsok mögött  
Kiadja: Magyar Börtönpsztorációs Társaság  
Ára 200 Ft.  
Külföldön élőknek: 10 USA \$ vagy ennek megfelelő  
értékű valuta. Az összeg a postaköltséget is  
tartalmazza. Megrendelhető a kiadónál.



Dr. Korinek László egyetemi docens,  
kriminológus, a Belügyi Szemle főszerkesztője

## A bűnözési félelem Közép-Kelet Európában

### I. Bevezetés

A politikusok szinte minden társadalmi formációban – de kivált a polgári demokráciákban – kedvtelve tetszelegnek a lakosságot szolgáló „köz szolgája” szerepben. Keresik az alkalmakat, hogy ebben a szerepkörben hol „léphetnek fel”, hol bizonyíthatják a „res publica” iránti következetes elkötelezettségüket. És ebben végül is semmi kivetnivaló nincs, ha a céljaik és motivációjuk egybeesik a társadalom tényleges érdekeivel, és a mozgásterüket az anyagiak és az ellenzék állandó kontrollja ésszerűen behatárolja.

Kivált választások közeledtével a politikusok szívesen ostorozzák a bűnözést, a bűnüldözés alacsony hatékonyságát és veszik védelmükbe a bűnözéstől rettegő „állampolgárt”, akire egyébként könnyű csak úgy általánosságban utalni.

Szavazókat de a boldog társadalmakban, ahol már csak ez az egyetlen megoldatlan probléma maradt, akár választásokat is lehet nyerni, ha valaki ügyesen tűzi zászlajára a „lakosság biztonságérzetének hiányát”, követel szigorúbb büntetéseket, ígér fűt-fát: a bűnözőknek halálbüntetést, a bűnözéstől félknek biztonságot, csendőrséget, e rendőrségnek pedig létszámot, pénzt, új vezetést stb.

Valójában még ebben sincs semmi rossz, mert a politika – valljuk be – így működik. Aggasztóvá csak akkor kezd válni, ha a felelőtlen ígérető kellően át nem gondolva egy „law and order” típusú érvrendszerben a bűnözés problémáját akként dratamizálja, hogy az egyébként a bűnözéssel csak a lapok hasábjain vagy a tv képernyőjén találkozó állampolgár is kezdi már elhinni, hogy őt valóban *meg kell valakinek védeni*, és erre épp ez a politikus képes, továbbá, hogy neki állampolgárnak elég csak a szavazófülkében az adott név mellé keresztet rajzolnia és ezzel a kérdés máris megoldódott.

További gond, ha a politikában a biztonság kezd a központi helyre kerülni, mert a félelemre történő örökös hivatkozás bizonyos körökben és népességcsoportokban a lincsbíraskodás mintájára történő elvakult bosszúösztönöket szít(hat), ugyanis a biztonság egyik komplemente a magára hagyott állampolgár (aki nem bízhat a „tehetetlen” rendőrségben) jobb ha maga veszi kézbe a dolgok intézését.

Úgy véljük, a fentiek kellően bizonyítják a visszaélések széles lehetőségét, hogy milyen öngerjesztő folyamatok indulhatnak be ha a bűnözéstől való félelmet dicstelen célok érdekében dramatizálják, démonizálják.

Természetesen a szubjektív biztonsági érzést komolyan kell venni, ennek bagatellizálása éppolyan veszélyes lehet.

### II. A félelem különféle társadalmi-politikai összefüggései térségünkben

Anélkül, hogy terünk lenne felsorolni, nagyszámú lakossági megkérdezés ismeretében jelenthetjük ki, hogy térségünkben a népesség biztonságérzete romlott, bűnözési félelme erősödött. Tekintettel arra, hogy ez számos negatív folyamatnak kiinduló állomása, kísérletet teszünk az okrendszer – durva megközelítésű – bemutatására.

Az első ok az egész térséget átfogóan sújtó gazdasági recesszió, s közvetlen következménye az életszínvonal esése, valamint a lakosság részéről a jövő gazdasági kilátásaival borulató megítélése.

A szocialista nagyipar működésképtelen struktúrája, az egyéni érdektelenség, a korábbi rendszer tartálékainak elfogyta volt talán a legfontosabb hatáscsokor, mely a szocialista társadalmi rend látványos összeomlásához vezetett.

A kelet-európai embernek sajnálatos módon a „létező” szocializmus kézenfekvő alternatívája a szociális piacgazdaság első bemutatkozásaként nem az egzisztenciális biztonságot, a kiszámítható jövőképet hozta, hanem épp ellenkezőleg, a munkanélküliséget, az alkalmazkodási kényszert, esetleg a múltjában meglevő, de felejtésre érdemes körülmények akaratlan felidézését, egyszóval egy olyan krízist, amit e térség etatizmusán felnőtt és a gondoskodó államhoz szokott polgára (ért-hetően) nehezen tud elfogadni. (A kelet-európai polgár egyaránt fél a jövőjétől, de a múltjától is.)

Mindebből azonban témánk szempontjából elsősorban azon egzisztenciális félelmek érdekesek, amik a szociális körülményekkel állnak közvetlen összefüggésben. Erre egy általam 1993-ban végrehajtott budapesti felmérés adatait érzem jellemzőnek, melyben a rendszerváltás után alig négy évvel megduplázódott (40%-ra nőtt) azok aránya, akik magukat az alsó-, vagy az alsó középrétegekhez sorolják.

A deklasszálódó társadalom(ön)kép mindenekelőtt a középrétegek vékonyodásával magyarázható, és más közvéleménykutatási eredményekkel összhangban azt mutatja, hogy a rendszerváltás kísérőjelenségeit az emberek valamely biztos középosztályi egzisztencia megrendüléseként érzékelik, illetve, hogy negatívak a jövőbeli várakozásaik: életkörülményeik rosszabbodásával számolnak.

Ugyanezen vizsgálat kimutatta még, hogy a jelenlegi társadalmi problémák közül a probandusok a bűnözést (agresszivitást, erőszakot, szervezett bűnözést) és a szociális biztonság elvesztését (az áremelkedést, a szociális süllyedést, a gazdasági helyzet romlását, a munkanélküliséget, és a nyugdíjak vásárlóerejének romlását) tartják leginkább aggasztónak.



Ha a rossz közérzetet befolyásoló stresszorok közül másodikként a *bűnözést* vizsgáljuk, meg kell állapítani, hogy a térség minden bizonnyal egyik leglátványosabban romló körülményéhez nyúltunk. A hirtelen emelkedő össz-bűnözés, annak aggasztóan megváltozó minőségi mutatóival (fegyveres erőszak, szervezett bűnözés, romló felderítési arányok) kétségkívül az átlagpolgár által könnyebben érthető, és a bajokért okolható, mert a társadalmi rend összeomlásának egyik leglátványosabb megnyilvánulása.

Nem csupán a bűnözés lett számszerűen több, és ezzel egyidejűleg veszélyesebb is, de a róla szóló információhoz való hozzájutás lehetősége is jelentősen egyszerűsödött. A glasznosztly-induló folyamat a nyugati médiabirodalmak térhódításával soha nem látott részletességgel, gyorsasággal és brutalitással közvetíti a bűnügyi tudósításokat.

Ha a társadalomkutatók a közérzetet firtatják a munkahely elvesztésében még érezhet a megkérdezett némi neki is felróható felelősséget, („hogya miért nincs neki több, vagy konvertálható szakmája, ismerete”), némileg hasonló a reakció a szociális süllyedésre is. A bűnözéssel azonban teljesen más a helyzet: azért mindig „mások” voltak felelősök (úgy ez elkövetésben mind az elhárításban), tehát a megkérdezett, ha meg kell jelölnie szorongásainak okát, könnyebben választja ezt a stresszort, mellyel lényegében hátrítja magát a problémát is.

Persze azért általánosságban is kimondható, hogy az egyenletesen magas bűnözési fenyegetettséghez hozzá lehet szokni, mert az egészséges személyiség nem tud tartósan szorongva élni, racionalizáló, neutralizáló technikákat alkalmaz, hozzászokik a veszélyhez, énvédő mechanizmusokat épít ki. Ugyanakkor a hirtelen emelkedő veszélyhez (bűnözéshez) nehéz rövid távon alkalmazkodni.

A fenti jelenség igazából a nyugat-német társadalomban már időben korábban észlelt és ismert volt. Dacára annak, hogy a polgárokat leginkább irritáló erőszakos bűnözés az 1980-as évek elején jelentősen megnőtt, a tapasztalati észlelések azt mutatták, hogy azon polgárok aránya, akik lakóhelyi környezetükben bizonytalanságban érezték magukat a hetvenes évek közepe és a nyolcvanas évek vége között folyamatosan csökkent. *Manfréd Murck* úgy értelmezi ezt a látszólagos ellentmondást, hogy az általánosan érezhető társadalmi fejlődés, a jólét növekedése mint *szociális „puffer”* felfogta ezt a negatív hatást.

Arról van tehát szó, hogy a hirtelen emelkedő bűnözés (amit a megváltozott médiavilág a korábbiakhoz képest relative „felnagyít” és amit az ember szívesen nevez meg a rossz közérzete okaként) olyan periódusban érte a kelet-európai embert, amihez a korábbi nem túl puha puffer is eltűnt alóla.

A társadalmi puffer kelet-európai változatánál azonban érdemes még néhány gondolat erejéig időzni.

A korábbi társadalmi formáció mindenekelőtt információmonopóliuma birtokában nem is nevelte rá,

nem szoktatta hozzá az alattvalóit egyfajta állampolgári felelősséghez. („A történelem menetébe sohasem szólhattunk bele, az velünk mindig csak megtörtént”) Az államhatalom egyébként is gondoskodott róla, hogy a polgár reakciói kiszámíthatók legyenek (példa erre a parlamenti választások hosszú sora, amikor egy jelöltből lehetett „választani”).

Nos részben ebből következik, hogy a paternalista államvezetési stílus egyik lecsapódása lett az is, hogy a népesség *nem is sajátíthatta el* a problémák feldolgozásának technikáját. Most pedig amikor az „apanélküli társadalom” szembesült a gondok tömkelegével szükségszerűen rosszul érzi magát ebben a „szép új világban”.

1987-ben a Hamburgi Egyetem Seminar für Jugendrecht und Jugendhilfe tanszékével német-magyar összehasonlító vizsgálatot folytattunk, melynek során beigazolódott, hogy a magyar népesség nem túlzottan kedvelte a rendőrséget, a jogsértéseket szigorúbban büntetné, kevésbé helyesli a tettes-áldozat kiegyezést. A bűnüldözést, igazságszolgáltatást, az állam feladatának tartja, ezt mint jogos szolgáltatást azután el is várja, nevezetesen hogy őt megvédjék a bűnözéstől.

Vagyis a kelet-európai ember, akinek nem adatott meg a citoyen felelős önérzete, szocializációja során egyfajta gyűlölvé szeretettel viszonyult a bűnüldöző-igazságszolgáltató szerveihez, *nem érezte jól magát a „gondoskodó állam” „megkülönböztetett figyelmé” alatt, de igényelte azt a biztonságot, amit ez a kéretlen etatizmus számára azért biztosított.* A bűnözési félelme tehát összetettebb életérzés térségünkben, mint gondolnánk.

*Boers* az ún. „félelem, mint társadalmi probléma” elméletében a média szerepének tulajdonít alapvető jelenséget, mely szerint a félelme nem más, mint a tömegtájékoztató gyakran túlzó beszámolóira adott *irracionális válasz*. Ezt térségünkben azzal érezzük kiegészítendőnek, hogy a társadalmi átalakulást kísérő jelenségek (munkanélküliség, elszegényedés, társadalmi lecsúszás, újfajta szociális problémák), és a növekvő bűnözés hatására átmenetileg megnőhet a bűnözéstől mint konkrétizálható, démonizálható veszélytől való félelem. A társadalom megszokott rendjében beállott változások, az *általános értelemben vett rendetlenség* a szabályok erejének gyengülése sokakban a nagy lehetőségek eljöttét, míg másokban (ha úgy tetszik a gyengékben) a *védtelenséget, a kiszámíthatatlanságot, a bizonytalanság érzetét erősíti fel.* *Ha bizonytalan, szabályozatlan helyzet adódik, ha alkalom kínálkozik az alacsony kockázatú normaszegésre, mindig akad, aki ezzel visszaél, és ennek láttán mindig akad olyan is, aki magát „baleknek”, kiszolgáltatottnak, megfosztottnak érzi, és szinte törvényszerűen idegenedik attól a közösségtől, amely ezt a normaszegést nem tudta megakadályozni.*

Ebben az értelemben tehát a társadalmi átalakulás tényét külön tényezőként kezelhetjük, amely maga is



magyarázhatja a bűnözéssel kapcsolatos attitűdöket, illetve azok elemeit, mindenekelőtt a félelmet.

Tovább színesedik a kép ha bevonjuk vizsgálódásunkba a térségünkre jellemző további szorongási-félelmi megnyilvánulást az *idegengyűlöletet*.

Könnyű belátni, hogy az életéből kilépő „Nagy Testvér” távozta után magára maradt kelet-európai polgár megélhetési gondjai közepette keresi a helyét, szorong a múlttól, a jövőtől, fél a bűnözőktől, irigyli a gyorsan meggazdagodókat, félti munkahelyét és nagyon gyakran rossz szemmel nézi, netán gyűlöli az idegeneket.

Ennek kialakulásában ismét szerepet kap a múlt, amiben nem igazán volt módja a másságot megtapasztalnia, hisz a világot klisé-szerűen készen kapta: megmondták neki ki a barát, ki az ellenség, és elvárták tőle, hogy hogyan szeresse vagy netán ne szeresse őket.

Most, amikor van oka a jövőtől szorongnia, keresi az akaratán kívül előnytelenre változott sorsának okát, sajnos a bűnbakképzés régóta ismert automatizmusával ezt nagyon gyakran úgy találja, hogy (túlságosan leegyszerűsítő gondolkodással) a saját egzisztenciális biztonságát épp az idegenek, a külföldiek veszélyeztetik, és innen már csak egy lépés az idegengyűlölet. Mint élet-érzés a nagy alkalmazkodási válságok idején nyer aktualitást. Gondoljunk csak a rostocki, hoyerswerdai utcajelenetekre, amikor a külföldiek házait felégető szélsőségeseket az egyébként „jó polgárnak” számító járókelők megtapsolták. Úgy is fogalmazhatunk az állampolgárt annyi alkalmazkodási kényszer éri, hogy további, talán máskor könnyen

feldolgozott impulzus, a külföldiek, az idegenek másságának elviselése már nem sikerül.

E körben elgondolkodtató az a megoldási kísérlet, ahogy a politika, a médiavilág esetenként az idegengyűlöletet kezeli. Úgy tűnik, nem lehet hatásos ha a vagyonosok (sikeresek) a kevésbé sikereseket megértésben, türelemre intik a még vagyontalanabbakkal szemben. A magukat kisemmizetteknek, lecsúszóknak érzők szorongásait, tolerancia hiányát komolyan kell venni: ez talán a jóléti sovinizmus árnyoldala.

Összefoglalóan: a kelet-európai (volt szocialista) társadalmak alacsony igény szintű jólétét, szociális homogenitását a társadalmi-politikai változások alaposan kibillentették korábbi egyensúlyhelyzetükből.

Úgy véljük, a polgárok elbizonytalanodása (melynek része a megnőtt bűnözési félelem is) mindaddig tart, míg az emberek hozzá nem szoknak a társadalmi változások gyakori irritációjához, illetőleg az esetleges szociális puffer (gazdasági fejlődés) nem ellensúlyozza majd érezhetően a negatív hatásokat. Sajnálatos módon e társadalmak mindaddig viszont kiszolgáltatottjai lesznek a szociális demagógiának, intoleránsabbak lesznek mivel igazi megoldás csak a tartós, szerves társadalmi fejlődéstől: a többé-kevésbé egyenletes jólét eredményező gazdasági stabilitástól várható.

Hát igen, a demokrácia könnyen fogyasztható, de nehezen emészthető!

... Farkasok törvénye? Igen, de még milyen! Precíz, alapos, de kíméletlen és kevély, és nincs irgalom; a gyengébbnek vesznie kell! Persze, mondhatjuk úgy is, hogy a természet igen gondos munkát végzett, a farkasok törvényén belül egyetlen joghézag sem lelhető fel.

Néhány börtönlátogatásom során kísérteties módon előbb-utóbb felmerült minden alkalommal ugyanaz a gond, amely minden börtönben fellelhető. Ezek a problémák a börtönbeli úgynevezett „farkas-törvényekre” vonatkoznak.

Nem szándékom túlozni, hiszen mindössze mások elbeszéléseiből és könyvekből ismerem azokat a „jogsabályokat”, melyek a börtönök falain belül léteznek, s amelyeket, ha csak módomban áll közelebbről nem is igazán szeretném megtapasztalni.

Azonban nem irigylem őszintén szólva azt a szabadulót elítéltet sem, aki hamarosan kilép a börtönkapun. Mert néhány utcasarok után ráébred, hogy a törvények kint sem gyengédebbek, mint odabenn. A hivatalos törvényen kívül a „Farkasok” itt is létrehozták igencsak sajátos törvényeiket. És ami az egészben a legszomorúbb, hogy nem egy tisztességes európai erdei farkas törvényével találkozik odakinn, hanem a sivatagi változatával, a hiéna törvényével. Igaz, az ő törvénye is farkastörvény, de a farkastörvények között is meglehetősen visszataszító.

Törvényük egyetlen pontja: Ha a gyengébb elhullott, akkor még a hullá is használható még valamire.

Nem igazán újkeletű a dolog. Már Jézus is, mikor a tanítványait küldte a világba, ily módon bocsátotta útjukra őket: „Menjete! Úgy

küldelek benneteket, mint bárányokat a farkasok közé.” Ezek a szavak arra engednek következtetni, hogy a Megváltónak sem voltak túlzott illúziói az emberrel. Mégis volt bátorsága elküldeni a szeretteit azal a bizalommal, hogy ők a farkasok közt nem fognak báránysubájukra farkasbörtöt ölteni, és nem fognak ők maguk sem előbb-utóbb farkasokká válni. Nem könnyű átlátni és kivédeni a sivatagi farkasok törvényeit, mert bár kemény környezetben élnek, és mondhatnánk természetesen azt, hogy a törvényeik is ehhez igazodtak...

Dehát mi mégiscsak emberek vagyunk, ha már ennyit hivatkozunk rá, nemde?

(Pintér)



## TOVÁBBKÉPZÉS 1995.

**Egy levelezőnk tapasztalatai, gondolatai**

Levelekiné Zsömböly Ágnes vagyok, 46 éves, 5 gyermek édesanyja. Előre kell bocsátanom, hogy mielőtt a levelezést elkezdtem, sohasem láttam börtönviselt embert, de még kívülről börtönépületet sem. Eszembe sem jutott, hogy bármilyen kapcsolatba kerüljek a büntetés-végrehajtással. Istennek azonban más terve volt.

Decemberben lesz már 3 éve, hogy gyermekeim lekendezve jöttek haza a templomból, ott kihirdették, hogy csomagot lehet küldeni a börtönbe, melyet a Szeretetszolgálaton keresztül egy olyan rab kap majd, akivel senki sem tartja e kapcsolatot; sem levelet, sem csomagot nem kap senkitől. A karácsony előtti készülődésben olyan jó volt arra gondolni, hogy örömet szerezhetünk valakinek. Legidősebb lányom akkor 19. évében járt, szerette volna egyedül intézni az egészséget. Vásárolt, csomagolt, elküldte. Meglepődünk, amikor levél érkezett az egyik börtönből, hiszen igazából nem vártunk választ, köszönetet. A levelet egy hosszú büntetését töltő fiatalember írta. Állami gondozásban nőtt fel, családját, rokonait nem ismeri, felesége már rég elhagyta. Levelében volt egy mondat, amin el kellett gondolkodnunk, s végül úgy döntöttünk, vállaljuk a levelezést. A mondat kb. így szól: „hinni szeretnék, és egy hívő családdal szeretnék kapcsolatot tartani”. Imádságban Isten elé vittem a dolgot, van-e elég hitem, jogom, kitarásom, erőm, stb, hogy egész családom nevében vállalam ezt, és így belépjek egy sohasem látott, ismeretlen életű, sorsú, múltú ember életébe? Mekkora felelősség egy mindenféleképpen sérült lelkű, kilátástalan helyzetű, semmilyen családi háttérrel nem rendelkező, társadalomból kiszorított férfiemberrel levelezést kezdeni: Egyet azonban biztosan tudtam: ennek az embernek elsősorban Isten felfoghatatlan, mindent megbocsátó, könyörülő szeretetére van szüksége. Ezt kellene valahogy megmutatnom, leírnom, megélnem a számára - hiszen életemben megtapasztaltam már mindezt. Azt is tudtam, hogy Jézus Krisztus, aki velem van minden nap, segítségemre lesz ebben a szolgálatban. Így vágtam vele, és minden levél megírása előtt kértem Istent, töltsön el az Ő Szent Lelkével, bölcsességével, hogy azt írjam, amire ennek a távoli, rácsok mögött ülő fiatalembernek olvasnia kell.

Nem tudom, hogy az elmúlt 2,5 év alatt Attila mit értett meg a leírtakból, békésebbek lettek-e napjai. Családunk mindenestre megszerette, őszintén örültünk, hogy tanulni kezdett a börtönben és nagyon jó eredménnyel végezte el a 7. általánost. Felelősséggel érdekel a sorsa bennünket, mi lesz vele, hogyan tovább. Szeretnénk, ha megtért, hívő ember lenne, akinek minden körülmények között lenne egy biztos pont az életében: Isten kinyújtott keze, amit mindig, minden időben meg lehet fogni. Hiszen mi még ma vagyunk – s úgy érzem, Attila nagyon kötődik hozzánk –, de holnap, ki tudja élünk-e még, s neki akkor is biztos talaj kell a lába alá. Tudom: nagyon sokat kell imádkoznunk érte.

A levelezés során az alábbi – talán általánosnak mondható dolgok merültek föl bennem: csomagküldésre szükség van, hiszen a börtönben szinte minden munkalehetőség megszűnt, így pénz egyáltalán nem áll rendelkezésre

a ruhaneműk, pipereholmik beszerzésére. Csere-tárgyként, fizetőeszközként jön számításba a kávé, cigaretta. Ez utóbbit azonban én nem szívesen küldenék, hacsak maga az elítélt nem dohányos, így számára a cigaretta „létszükséglet”. Jó minőségű, jó állapotban lévő ruhaneműt, cipőt, ugyanazokat a tisztálkodási szereket vesszük, amiket mi használunk. Küldünk kávé, teát, száraz kolbászt, C vitamint, Plussz tablettát, kekszeket, cukorkát, csokoládét, gyümölcsöt, könnyen felnyitható csomagolásban. De sohasem fém- és üveges konzervet, házi készítésű húsokat, élelmiszert.

Olvasnivalót, elsősorban Bibliát, hittel, evangéliummal foglalkozó könyveket, könnyen olvasható, mindenki számára érthető kiadványokat, keresztretjtvényt veszünk. Szempontom az, hogy a küldött könyv értékes irodalom legyen, amelyben példa van emberi helyállásra. Nem feltétlenül baj, ha valaki megbotlik, elesik. Van mód a felállásra, ujrakezdésre. És Isten még a rosszat is övéi javára fordítja: Látni kell, hogy a gyorsan, mindenáron meggazdagodó, hatalommal rendelkező, gondtalan életűnek tűnő embereknek is belül ólomnehéz, elhordozhatatlan problémáik vannak. Istennek azonban minden életre külön megoldása van, és aki kérdezi Tőle, figyel rá, „Veled már”, az tudja és érti ezt.

Bár a legkülönfélébb kérések érkeztek, úgy gondolom, nem szabad kritika nélkül teljesítenünk mindent. Ebben nagy segítség férjem józan gondolkodása. Pl. szex-magazinok, TV, Video, magno, Pick-szalámi, drága, márkás piperecikkek, body-buildinghez szükséges készítmények. Ezek nem tartoznak a legszükségesebb holmik közé, nem is beszélve arról, hogy módunk sincs venni ilyeneket. De mindezt így, őszintén meg is írom. Átérezem, milyen kínzó dolog lehet egész nap munkanélkül, elfoglaltság hiányában mindig ugyanazokkal a személyekkel tétlenül üldögélni, bezárva lenni. Jártam az üzleteket és olyan játékokat kerestem, amelyek könnyen kezelhetők, mindenki által játszhatók, általunk is megfizethetők. Így találtam rá a különböző útijátékokra, mint pld.: sakk, domino, társasjátékok, észforgatók, stb. Rájöttem, hogy drágább holmikot nem is érdemes küldeni, mert valami okból a név- és születésnapra küldött rádió, óra már az első héten eltörött, tönkrement. Azonban nem küldünk semmilyen kártyát vagy más olyan játékot, amivel esetleg újabb utat nyitnánk a bűnnek. Ugyanúgy, mint minden kedves rokonnak, ismerősnek, számon tartjuk Attila név- és születésnapját. Úgy érzem, ez nagyon fontos.

A legfontosabbnak látom azonban, hogy szeretni tudjam, Jézus szemével látni, minden feltétel nélkül. Talán, az ő életét élve, az ő körülményei között most én is ott ülnék a rabok között. Hogy mégsem vagyok ott, nem az én érdemem. Szüleimet, családomat, társamat, életkörülményeimet – úgy, mint egész életemet Istentől kaptam. Most már azt is tudom, azért, hogy mások javára szolgáljak mindennel. Tudtára kell adnom az elítéltnak, hogy nem ítélekem felette, lehetőséget látok a társadalomba való visszatérésre, beilleszkedésre. Isten segítségével győzni tud az előítéletek, megaláztatások felett is. Hiszen – nem szabad szépenem a dolgot – ezekkel és még megennyi problémával szembe kell néznie. Mindenekelőtt neki, magának kell elhatároznia, hogy valóban – a szó minden értelmében új életet akar-e kezdeni. Itt a hangsúly az



akaraton van. Biztosítani kell arról, hogy ha valóban akarja is mindezt, segítünk neki: lakhely, munkalehetőség, baráti kör – elsősorban személyének megfelelő, egyházi közösség keresésében. Amíg Isten életünk utolsó percéig lehetőséget ad a Hozzá való megtérésre, semmilyen okunk-jogunk nincs, hogy lemondjunk egyetlen emberről is!

A levelezés során mód nyílik arra, hogy a külvilágban élő rokonokra, hozzátartozókra tereljük a témát. Van-e egyáltalán olyan, akihez kötődik vagy kötődni tudna. Ehhez valóban Isten bölcsessége kell, hogy érezzük érdekes-e, értelmes-e felkutatni és felkeresni családot, rokont, barátot, stb. Úgy érzem, az „élet-be” való visszatéréshez, visszataláláshoz ez is hozzátartozik. A büntetését töltőnek tudnia kell, hogy most éppenséggel kínos helyzetben vannak a rokonai, ismerősei. Megalázó, kényelmetlen nekik tudni is, beszélni is róla. A kint élőkkel beszélgetni kell arról, hogy valamilyen formában felelősséget kell vállalniuk. Mindkét oldalon rá kell mutatni arra: maga a hatalmas Isten kész mindenkinek mindent megbocsátani, vajon mi miért nem tesszük ezt?

Nagyon fontos lenne a személyes látogatás, de – eddig két börtönben voltunk – a hatalmas tömeg és zaj miatt

szinte lehetetlen volt, hogy bármiről is értelmes beszélgetés alakuljon ki. Ez talán függ a beszélgetőtárstól is. A mi esetünkben „a másik oldalt” Isten jelölte ki, nem is tudtuk előre, közlékeny, oldott vagy éppenséggel zárkózott, szorongó embert találunk-e. Akár ilyen vagy olyan, éreznie kell, hogy személye fontos, nem mindegy, mi történik benne, vele, körülötte.

Nekem olyan mindez, mint a gyermeknevelés: Isten megbízott velem, végzem, lelkiismeretem, szívem szerint, vetem a magot és imádkozom, hogy jó földre hulljon és bő termést hozzon. Tudom, életem végén számat kell adnom arról is.

Jó, hogy ez a szolgálat szervezett, ellenőrzött pasztorációs kereteken belül folyik. Nekem biztos támaszt és háttérrel jelent a Mécse, ezúton is köszönök minden segítséget, megértést!

Hirdessük továbbra is együtt az Örömhírt: Isten Jézusban minden bűnösnek adott és ad bocsánatot, szabadságot, új életet. Imádkozunk és hittel kérjük a csodákat, hiszen Istennek minden lehetséges.

## „A BÖRTÖNLELKÉSZ”

Közel két évtizede ha egy pap a börtönveiről szólt, akkor bizonyosan mint az intézet lakója számolhatott be nem feltétlen kedvező tapasztalatairól.

Az utóbbi fél évtized viszont gyökeres változást hozott a papok, lelkészek és a börtönök viszonyában. Az egyházak képviselői immár nem mint a társadalom ellenségei élvezik ezen intézmények marasztalását, hanem mint hivatásuk képviselői léphetnek be a rácsos kapukon.

Egy régi jó ismerősöm, talán mondhatnám úgy is, hogy barátom, éppen azon papok közül való, akik először léphették át befelé a börtön küszöbét mint szabad ember, és kifelé sem okozott igazán gondot számára sem az őrszemélyzet, sem a vastag falak.

Hajdú Miklós tiszacsermelyi plébános a sátoraljaújhelyi börtönlakók lelkigondozója, illetve katolikus börtönlelkésze.

Már ismeretségünk kezdetén feltűnt a mindig újat akaró és közvetlen személyisége, ami párosul azzal a ritka szerencsés tulajdonsággal, amely embereket képes ismét megbékíteni egymással. Ez pedig egy, a külvilágtól némileg elzárt intézményben nem egy hátrányos képesség.

Nem utolsósorban kiemelnék még egy jó tulajdonságot, mégpedig azt, hogy szereti a sört, amely mértékletes mennyiségben a léleknek gyógyszer. Ez alkalommal beszélgetésünk egy-egy üveg igazán hűvös sör mellett folytatódik, amely a rekkenő júliusi kánikulában szinte életmentő folyadék.

Kérdésemre, hogy mióta börtönlelkész, elmondta, hogy hat éve majdnem

*övele nyitották meg a börtönlelkészek sorát. Ismeretségen keresztül csöppent „hűvösre”, aztán ittragadt. Most már teljes természetességgel jár ki és be a börtönkapun, a börtönsemélyzet immár teljes mértékben elfogadta a jelenlétét, s mi több, néhány nevelési tanácsban ki is kéri a véleményét. Megbecsülik a munkáját, melyet 1993-ban egy „baráti-kollegiális” oklevéllel is hitelesítettek, melyből íme egy részlet: „Oklevél, mely kiállított Sátoraljaújhely város tömlőcének nemes Nevelői magisztrátusa által az Úr 1993-as esztendejének október havában. Ezen okirat tanúsága szerint Hajdú Miklós tisztelendő urat a hosszú tömlőcében töltött ideje és nevezett testületben való ténykedése alapján tiszteletbeli nevelője, egyenjogú tagja a nevelői testületnek...”*

Az aláírások valóban baráti viszonyt engednek sejtetni, mely véleményem szerint elengedhetetlen feltétele egy kiegyensúlyozott munkatársi viszonyoknak.

A börtönlelkészi hivatásával kapcsolatban elmondta, hogy *tapasztalata szerint az egyháznak nem csak az a feladata, hogy a börtönfalakon kívül térítsen. Mert bár fontos az úgynevezett „Mari néni” lelkiüdvé is, de szeretik elfelejteni az embereket, hogy a falakon belül is emberek élnek. Érdekes módon a pappá szentelésének a jelmondata is már mintha utalt volna a későbbi börtönlelkészi hivatására. A Szent Páltól idézett mondat ma még jobban meghatározza az életét, mint korábban: „Min-*

*denkinek mindene lettem, hogy mindenkiket megmentsek.”*

Lelkigondozói munkáján kívül az elítéltekkel együtt különböző programokat rendeznek.

Minden kedden találkoznak, ahol először is köszöntik egymást a béke jelével, majd kezdődik az aznapi közös gondolkodás, együttléte.

Nagy ünnepekkor természetesen szentmiséket tartanak, illetve karácsonykor ökumenikus istentiszteletet szerveztek. Ajándékokat készítenek, melyekből nem maradt ki a felügyelet sem.

Felelevenítették a börtönben régi szakrális játékokat is, mint például karácsonykor a betlehemezést, amikor az elítéltek zárkáról zárkára mentek, illetve Húsvétkor Jézus szenvedéstörténetét, a Passiót mutatták be.

Ebben a munkában nem a pap vagy a lelkész személye az igazán fontos, hanem az elítélte, mert ő is ember. Valójában ha történik valami jó, az ő érte történik, akár észreveszi, akár nem. Látzólag szelmalomharc az a munka, amit a börtönlelkészek végeznek, sokszor fáradtan, vagy egy időre kiábrándultan, hiszen ők is emberek. Mégis minden küzdelem és nehézség, meg nem értés ellenére teszik a dolgukat Isten dicsőségére, mint valaha azok a pap elődök, akik raboskodásuk hosszú-hosszú éveit hittel, türelemmel viselték ugyancsak Isten dicsőségére.

(Pintér)



**DR. HARTAI ERNŐ** pszichiáter előadása a Szegedi Fegyház és Börtön működésének 110. évfordulójára rendezett konferencián, Szegeden

## **A gyógyító-nevelő csoportban lévő személyiségzavarban szenvedők pszichológiai jellemzői.**

Alexander amerikai pszichiáter mondja a bűnözőkről: „kívül kemény, belül puha”. A bűnöző olyan egyén, aki határozottan passzív, önállótlan sőt nőies vonásokat mutat. Kívülről a keménység és agresszivitás, a virtuskodás többé-kevésbé vékony, felszíni rétege borítja.

A bűnözés az egyén olyan túlkompensáló reakciója, melynek segítségével passzív, önállótlan és nőies tendenciáit megpróbálja eltagadni és elfedni azáltal, hogy a bűncselekményben kalandos vállalkozó szellemről, keménységről és agresszivitásról tesz tanúságot. A viselkedésükben a nőies elemekhez gyakran társul a gyöngédségtől, biztonságtól és a kívülről jövő érzelmi támogatástól való rendkívül erős függés.

A fiúkban erős a gyöngédség és a támogatás iránti szükséglet azonban valószínű, hogy ez frusztrációk, sérülések forrása lesz mivel az emberek érzelmileg nem a biszexuális hanem az erős és férfias férfiakhoz kötődnek. Amíg egy férfi bizonyíthatja erejét különböző értékeken keresztül az ilyen fiú gyakran nem lát más kiutat mint a látványos merészség fegyvertényeit és a feltűnő hősködést.

A bűncselekmény kalandja egycsapásra romanticizált azonosulást kínál pl. Robin Hood mintájával, hogy elnyerje a férfias kartársak megbecsülését. Lehetővé teszi a hatalom gyakorlását az áldozatul választott személyeken. A bűncselekményük gyakran valamilyen érzelmi fellobbanás hullámában kezdődik. Ezek a személyiségek gyakran felszólító jellegű szexuális impulzussal rendelkezhetnek. Néha maga az impulzus gyenge de mindig nagyon erős a felszólító jellege. Ezeknél a biszexuális egyéneknél a szexuális drive-ra az „egy hajszálon múlik és robban” jellemzés érvényes.

Jómagam mintegy 5-6 éve dolgozom a Szegedi Csillag Börtönben pszichiáterként. Hetente találkozom ott lévő személyiségzavart elítéltekkel így hosszmetsetében is alkalmam nyílik figyelemmel kíséreni őket. A Gyógyító-nevelő Csoport 60 férőhelyén tizenkettő alkoholdependens és negyvennyolc személyiségében zavart elítélt tölti büntetését.

Személyiségzavarról akkor beszélhetünk, ha a személyiségvonások rugalmatlanok, az egyén képtelen alkalmazkodni környezete elvárásaihoz, ez szubjektíve szenvedést okoz a számára, emellett lényeges a szociális funkcionáliskárosodás is. Már a serdülő kor és ifjúkor táján feltűnik a személyiségzavar, végig kíséri az életet. Néha időskorban elhalványulhat. Tehát a személyiségzavar tartós, állandó jellemzője az illető egyénnek. Gyakori jellemzője, hogy elégedetlen saját funkciójával, másokhoz való viszonyával. Sűrűn panaszkodnak időszakos hangulatzavarra, szorongásra, depresszióra.

Három fő csoportba sorolhatók:

1. „Excentrikusak” vagy furcsák tartoznak mint a paranoidok és a szizoidok.

2. „Dramatikusak” vagy kiszámíthatatlanok tartoznak. Ide sorolható alcsoportok a hisztériás, a nárcisztikus, az antiszociális és a borderline típusok.

3. „Szorongók” tartoznak, mint az averzív, dependens a compulsív és a passzív-agresszív típusok. Azonban ezen utóbbi csoporttal csak ritkán találkozunk.

Még egy negyedik kategóriaként megemlíthető az atypusos vagy kevert formája a személyiségzavaroknak.

Elsőként tehát az excentrikusokat tárgyaljuk.

Ezen belüli típus a Paranoid személyiségzavar, ami a csoportban mintegy 10-15%-ban van jelen. Lényege az alapítaián gyanakvás, mások iránti bizalmatlanság, túlértékénység és affektív merevség. Gyanakvásuk fokozódik ha valaki kétségbe vonja állításait. Óvintézkedéseket tesznek minden vélt fenyegetés ellen. Hibát soha, indokolt esetben sem vállalnak magukra. Mások titkolózónak, köntörfalazónak, bajkeverőnek tartják őket. Ők folyton a becsapástól tartanak, mások egyenességét megkérdőjelezzik, ezért gyakori a kóros féltékenységük. Állandóan a rejtett, hátsó gondolatok foglalkoztatják őket. Gyakran vannak vonatkoztatásaik, hogy mások figyelik őket vagy rágalmakat terjesztenek róluk.

A Paranoidok veszekedésre hajlamosak, bolhából elefántot csinálnak. Mindig feszültek, vélt fenyegetésekre azonnal ellentámadással reagálnak. Mások iránt rendkívül kritikusak, harciasak, ugyanakkor ők maguk képtelenek a legenyhébb kritikát is elfogadni. Érzelmi életük merev, hűvös, nincs humorérzékük, mindig komolyak. Társul az ellenségesség, csökönyösség, kompromisszum képtelenség, rigiditás. Másokban kényelmetlenséget, féltelmet ébresztenek. Igényük önmaguk fontosságának érzése, csak akkor vesznek részt közös tevékenységben, ha uralmi meghatározó pozícióban vannak. Gyakran irigykednek, féltékenyek a hatalom birtokosaira. Megvetik a gyenge, betegeslány, rokkant embereket.

Másik csoportjuk az excentrikus személyiségzavaroknak a szizoid személyiségzavar. Lényege az elégtelenül működő szociális kapcsolatok, hiányoznak a meleg, gyengéd érzések, a közömbösség áll fenn dicséret, kritika, mások érzései, véleményei iránt. Általában magányos vándorok, nem igénylik a szociális kapcsolatokat. Tompák, érzelmileg üresek, hidegek, maguknak valók. Céljaik bizonytalanok, cselekedeteik határozatlanok, szórakozottak. Gyakori a nappali ábrándozás. Károsodottak a szociális kapcsolataik, munkavégzésükben ha személyközi kapcsolatokat, aktivitást igényel akkor károsodnak, míg egyedül végzendő munka esetén jó teljesítményt nyújthatnak. Néha a gondolataik, a beszédük és a magatartásuk furcsa, bizarr. Gyakori a mágikus gondolkodás. Az affektusaik, indulatnyilvánításai nem adekvátak.

A következő nagy csoportban az excentrikusok közül a hisztériás személyiségzavar tárgyalásával kezdjük, amely mintegy 15-20%-ban jelentkezik náluk. Feltűnő az eltúl-



zott, dramatikus, hyperreaktív és hyperexpresszív magatartás. Állandóan igyekeznek magukra irányítani a figyelmet. Hajlanak a túlzásokra, gyakran játszanak szerepet, mint például az áldozat, vagy a vezér szerep. Intenzívek a kifejezéseik, irracionális dühkitörések, jelenetek robbanhatnak ki. Mohón sóvárognak minden újdonságra, izgalomra, szenzációra, a rutint gyorsan megúnják. Gyorsan barátkoznak, de egocentrikusak, másra nincsenek tekintettel. Állandó megerősítést igényelnek, mivel önállótlannak érzik magukat. Cselekvéseik következtelenek, másokkal csábítók igyekeznek lenni, miközben hatalmukba szeretnék vonni a másikat. Gyakoriak a romantikus fantáziák, gyorsan alakítanak ki szilárd meggyőződéseket, de ezek nem mély gyökereik. Gyakran panaszkodnak az egészségükre, gyengeségre, fejfájásra. Kapcsolataik viharosak és nem kielégítőek a számukra.

Következőként a Nácisztikus személyiségzavarról említünk néhány szót. Jellemző: a saját fontosság, különlegesség grandiózus élménye, a sikerekről való fantáziák. Személyközi kapcsolataira mások kizsákmányolása, empátia hiánya, beképzeltség jellemző. Irreális célokról fantáziál, korlátlan képességet, hatalmat, vagyont, szépséget, ideális szerelmet képzel el. Állandóan keresik mások figyelmét, csodálatát, inkább a felszínen mozognak. Fontosabb például, hogy megfelelő emberekkel, hangadókkal, vagy a nevelőjével legyen jó kapcsolatban, minthogy igaz barátokat keressen. Kritikára kiábrándulás, düh a válasz. Gyakori a beképzeltség, azaz speciális kedvezmények elvárása, vizontszolgáltatások nélkül. Mindig többet vár el az emberektől, mint amennyi reális. Állandó mások kizsákmányolása azaz felhasználása, saját vágyai önmaga nagyságélményének táplálása céljára. Kapcsolataiból hiányzik a tisztelet, a szélsőséges idealizálás és a lebecsülés váltakozik egymással. Gyakori az intenzív irigység, a hypochondria, testi tünetek, fájdalmak túlértékelése. Ezt a csoportot is mintegy 10-15%-ban észleljük.

A következő legfontosabb s leggyakoribb az úgynevezett antiszociális személyiségzavar, amely a csoport mintegy felénél felismerhető. Folyamatos és krónikus a mások jogainak állandó megsértése. Gyermekkorukból kiemelendő a hazudozás, lopás, verekedés, iskola kerülés, felnőttekkel való szembenállás. Később korai vagy agresszív szexuális magatartás, mértéktelen alkohol – és illegális drogfogyasztás jellemző. Felnőttkorban jellemző az állandó munkavégzésre és a felelős szülői szerepre való képtelenség. Szociális normákat, törvényeket nem tudnak betartani. Képtelenek a meleg, intim, tartós és felelős kapcsolatok kialakítására. Nem tudnak önálló, önálló felnőtté válni. Alsó társadalmi rétegekben gyakoribb a megjelenésük. Genetikai tényezők szerepe is valószínűsíthető az örökbefogadásos vizsgálatok bizonyítékai alapján. Képtelenek tartós szexuális kapcsolatra, több válás, évi tíz- vagy még több szexuális partner jellemző rájuk. Nagyon ingerlékenyek, agresszívek, ismétlődően verekszenek, gyermeküket, élet-társukat is gyakran megverik. Anyagi kötelezettségeknek nem felelnek meg. Jellemző az igazságszeretet hiánya, hazudozás, mások átverése személyes haszon céljából, gondatlanság, ittas autóvezetés, sebeség túllépés.

Következőként a határeseti vagy angolul borderline személyiségzavart tárgyaljuk. Ez is mintegy 5-10%-ban észlelhető. Lényege: a hangulat, a személyközi kapcsolatok és az önképnek az instabilitása, bizonytalansága. Gyakori az impulzív, kiszámíthatatlan viselkedés és a potenciálisan önveszélyes cselekvés. Az identitás-zavart jelzi az önkép, a nemi hovatartozás, a hosszútávú célok és értékek körüli bizonytalanság, a belső üresség és unalom krónikus élménye. Általános a pesszimizmus, az ellenzékiesség. Súlyos a szociális és funkcionális károsodása. Önkárosító cselekmények, suicid gesztusok, öncsonkítás, verekedés, balesetek sűrűn előfordulnak.

Mit tehetünk a gyógyító-nevelő csoportba helyezett elítéltekért?

Fokozottabb sérülékenységük miatt gyakran fordulnak nevelőjükhöz, pszichológushoz, pszichiáterhez. Míg előfordul, hogy egyesekkel az ún. normálszektorból soha nem találkozom, a pszichopatak közül van aki 2-3 hetente fölkeres éveken keresztül a különböző problémáival. Tehát fontos számukra az egyéni meghallgatás, a támogató jelenlét. Ez sok belső feszültséget levezet és segíti a beilleszkedésüket.

A nagycsoportokon inkább az egész részleget érintő kérdésekről szoktunk beszélni (örökkel való kapcsolat, televíziózás szabályai, kedvezmények stb.)

Tematikus vagy non-direktív-irányítású kiscsoportos foglalkozásokon személyesebb megnyilvánulások is teret kapnak, de gyakoriak a patológiás pszichés mechanizmusok.

Tervezzük a kiscsoportos játékterápia bevezetését is, melyet a nevelővel közösen vezetnénk.

Bár jelentős személyiségváltozást elérni jelen eszközökkel nem tudunk, mégis fontosnak érezzük irányukban a differenciált megközelítések alkalmazását, melyekkel saját kreatív repertoárunkat is bővíthetjük.

Szeged, 1995. szeptember 27.

Köszönjük az alább felsorolt külföldi előfizetőinknek az érdeklődést és a támogatást!

P. Karikas Günter OSB	Németország
Deák Miklós Fk.	Kanada
Rev. Victor Tóth	USA
Kutonics Tibor Egyed OSB	Brazília
Marie Berky	Canada
Stephan Jaschko SJ	Taiwan
Appenzeller Salvius SVD	Új Guinea

Előfizetésükkel és leveleikkel, valamint ajándékaikkal erősítették bennünket és hozzájárultak a nehézségek elviselésére, leküzdésére. Kérjük, hogy a jövőben is támogassák törekvéseinket. Kérjük, hogy hatáskörükben terjesszék a Mécses Lelkiséget, és kapcsolódjanak be az utolsó pénteki Keresztúti Ajtosságba! Örömmel adánk közzé tapasztalataikat és gondolataikat is! Isten kegyelme legyen Mindannyiukkal mindenkor!

A főszerkesztő



## A Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság Közgyűlésének határozata és munkaterve

A Közgyűlés konstruktív vita után egyhangúan, ellenvetés és tartózkodás nélkül az alábbi határozatokat hozta:

- 1.) A Társaság minden természetes személyű tagja tagdíjat köteles fizetni. A tagdíj 1996. évi összege 500 Ft, ami részletekben is be lehet fizetni. A tagdíj nem fizetése a tagság megszűnésével jár.
- 2.) A Társaság minden jogi személyű, egyházi, vallási jellegű tagja köteles a Társaság működéséhez pénzbeli és/vagy dologi, tárgyi, funkcionáló támogatást nyújtani. A külön megállapodásban rögzített támogatások nem teljesítése a tagságuk megszűnésével jár.

Magyarázat: a Társaságunk minimális külső támogatásban részesül, és a támogatásai is esetlegesen. A jelen társadalmi és gazdasági helyzetben a támogatások további csökkenése, sőt elmaradása várható. Ezért magunknak kell összefognunk és úgy önfegyelmekkel, lemondások árán is a tagsági díjat be kell fizetniük. A tagsági díjat kérjük lehetőleg egy összegben és 1996. január 31-ig befizetni. Aki ezt teljesíteni nem tudja, úgy levélben kérnie kell a részletfizetés engedélyzését, illetve annyi befizetési csekk elküldését, ahány részletben a tagdíjat be kívánja fizetni. Aki tagdíjat nem fizet, illetve nem kéri a részletfizetést, azt február hónapban figyelmeztetjük kötelességére, majd 1996. március 31. után sajnálattal töröljük tagjaink sorából. Azok a kedves levelezőink, akik még tagságukat nem rendezték, kérem, hogy ezt minél előbb tegyék meg, illetve kérjék felvételüket a tagság sorába.

A jogi személyű vagy jellegű tagjainkkal még ez esztendőben támogatási szerződést kívánunk kötni, lehetőleg hosszabb időtartamra: kb 2-5 évre. A megállapodás megkötésére esetén sajnálattal kell tudomásul venniük, hogy tagságukat megszüntették.

- 3.) Tagságunk minden természetes személyű tagjának *erkölcsi kötelessége*, hogy előfizesse a Mécses és a Jobb Lator című folyóiratokat, melyek előfizetési díja 1996. évben 500-500 Ft.

Magyarázat: a Társaságunk a jelen anyagi helyzetében csak úgy tudja ingyenesen biztosítani az elítélteknek a Mécses c. lapunkat, ha a tagság teljesíti ezt a Közgyűlés által hozott határozatot.

A Jobb Lator nem csak egy katolikus lelkeségi lap, de a megvetettekkel foglalkozók szakmai, módszertani lapja és a Társaságunk hivatalos értesítője is! Mindkét lap – egymást kiegészítve – tájékoztatást és tájékozódást nyújt az egész tagságnak, ezen belül a levelezőknek, lelkipásztoroknak, bv dolgozóknak, s minden kívülálló érdeklődőnek. Olyan infor-

mációkat nyújtanak, amelyek ismerete nélkül a tudatos tevékenységünket nem tudjuk ellátni.

Az előfizetési díjakat is a tagdíj befizetéséhez hasonlóan lehetőleg egy összegben, vagy szükség esetén részletben lehet befizetni. A befizetést kérjük még a folyó évben teljesíteni, de legkésőbb 1996. január 31-ig (a részletfizetés kivételével).

A tagdíj és a Mécses valamint a Jobb Lator előfizetési díja soknak tűnik: 1500 Ft. Ha azonban ezt az összeget elosztjuk a hónapok számával, úgy egy hónapra csak 125 Ft (!) esik. A társaság a terheket is vállaló önkéntes tagságon alapul, ezért a tehervállalás a tagság feltétele és része. Tisztelettel kérem a megértésüket, és hiszem, hogy ez összegek befizetésével a Mennyei Atyánknak hoznak áldozatot.

### Munkaterv:

Az ügyvezető elnök által benyújtott 1996. évi munkatervet a Közgyűlés egyhangúan elfogadta!

- 1.) Tovább kell folytatni a folyamatban levő tevékenységeket.
- 2.) Folytatni kell a levelező és csomagküldő szolgálat működését és az állandó felfrissítését új önkéntesek toborzásával.
- 3.) Terjeszteni és segíteni kell a Mécses lelkiséget
- 4.) Tisztújító Közgyűlést kell tartani 1996. június 12-13-án.
- 5.) A Jobb Lator különszámát kell kiadni a tisztújító közgyűlés előtt, melyben az elmúlt öt esztendőben végzett tevékenységekről, eredményekről kell számot adni a tagságunk és a társadalom tájékoztatására, a közvélemény alakítására.
- 6.) A tisztújító közgyűlés előtt 1996. március 31-ig el kell készíteni az új alapszabályt. Ezt minden tagunknak április 10-ig el kell juttatni, hogy javaslatokat április 30-ig kifejtthessék.
- 7.) Az Etikai Bizottságnak ki kell dolgozni a Társaság Etikai Kódexét.
- 8.) Vállalatokat és vállalkozásokat kell megnyerni a Társaságunk támogatására, elsősorban a csomagküldő tevékenységünk fenntartása és bővítése érdekében.
- 9.) Törekedni kell a minél nagyobb mértékű anyagi függetlenség elérésére. Keresni kell azokat a lehetőségeket, amelyek ezt lehetővé teszik.
- 10.) Fejleszteni kell a Mécses Tanya állatállományát, és törekedni kell a külföldi támogatás megszűnése utáni rentabilitásra.



### FELHÍVÁS

Kedves Olvasók! Kedves tagtársak, levelezőink, csomagküldőink! Kedves érdeklődők és hitükben elmélyülni akarók!

A Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság él és szolgál. Szolgálja az Urunkat Istenünket a megvetett embertársainkon keresztül. Szolgálja az evangélium közvetlen hirdetésével, a keresztény életforma, értékelés és az erkölcs élő bemutatásával. Szolgálja a levelezésünkkel, csomagküldésünkkel. A megvetettek családjainak támogatásával, s szabadulásra való felkészítésével és a szabadulás után egy esély biztosításával.

Működésünk a társadalomban meglévő előítéletek, a tömegek srúkos anyagi helyzete, a munkanélküliség és az általa kiváltott kenyérfeltés, a kormány és a parlament társadalomromboló tevékenysége, valamint az előbbieknél is köszönhetően, a Társaságunk jól ismert anyagi helyzete miatt csak akkor maradhat fenn, ha mi mindannyian összefogunk! Összefogunk az imában, a cselekvő szeretetünkben és ezek mellett anyagi áldozatvállalásunkban!

Ezért kérem mindannyiukat, hogy fizessék be a tagdíjakat, fizessék elő a Mécses c. elítélteknek szóló és az általuk is írt lapunkat (amely az elítéltek számára ingyenes), és külön nagy reménységgel és elvárással kérem, hogy fizessék elő e lapunkat, a JOBB LATORT! E lapunk, mások és sokak megítélése alapján – amit szerényen, de örömmel vettem tudomásul – egyre színesebb és színvonalasabb. Tartalma pedig a szakma széles spektrumát fogja át. A módszertani és elméleti tanulmányok mellett a teológiai, lelkeségi mivolta is jól kidomborodik. Természetesen nem vagyunk elégedettek és a színvonalát folyamatosan emelni kívánjuk.

Sajnáljuk, hogy a papírárak és a postaköltségek szinte folyamatos (és nagymértékű) emelkedése miatt – az előfizetési díjat évi 500 Ft-ra kellett emelni. Kérem szíves megértésüket.

Kérem valamennyiüket, hogy terjesszék e lapjainkat, és gyűjtsenek előfizetőket! Ez évben is kérem a plébániákat, a szertetesi közösségeket, a vallási csoportokat, kisközösségeket, egyházi közép- és főiskolákat, egyetemeket, hogy ha lehetséges, legalább 10 példányban rendeljenek! Ezeket a példányokat vagy egy részét azoknak az érdeklődőknek juttassák, akik még ezt a csekély összeget sem képesek kifizetni. Felhívom a plébániák figyelmét arra is, hogy az utolsó pénteki, a megvetettekért imádkozott keresztúti ájtatosság gyűjtéseiből, az előfizetésekre kiadott összegek az év során bizonyosan megtérülnek!

Tisztelettel kérem a külföldi előfizetőket, hogy ne csekken küldjék az összegeket! Ugyanis Magyarországon ezeket a pénzütemek számára (minekünk nem!) kisösszegű befizetéseket nem lehet reálisan beváltani. Természetesen az így küldött, de be nem válthatott csekkeket s hálásan köszönjük, és eddig is minden esetben előfizetesként elfogadtuk, a lapokat pedig mindig elküldtük. Arra kérem a külföldi előfizetőket, hogy borítékba téve küldjék el az előfizetésre szánt összeget. Így, tapasztalatunk szerint, legtöbbször megérkeznek. A károkat mi viseljük. Ajánlatos, hogy egy másik levélben írják meg, hogy feladták az összeget. Erre azért kérjük Önöket, hogy minden-képpen teljesíteni tudjuk a megrendelésüket.

Társaságunkat a Magyar Katolikus Egyház tartja fenn, kiegészítve az innen-onnan összekoldult kisebb-nagyobb összegekkel. Igaz, hogy a Mennyei Atyánk az utolsó pillanatban és a szükséges minimum összeggel mindig segített... Most is kérjük Öt, küldjön előfizetőket és támogatókat!

Kérem valamennyiüket, hogy az előfizetéseket újítsák meg! Kérem, hogy terjesszék a Mécses lelkeség lapját, a JOBB LATORT!

Isten áldását kérem Mindannyiukra az 1996. esztendőre, és kívánom, hogy jó egészségben, lelki békében szolgálják az embereken keresztül az Istent!

Szeged, 1995. október 1.

A főszerkesztő

### Olvasóink leveleiből

Hálás köszönet az újságokért, amit némi késéssel kaptam meg, mert a vakáció idején nem vagyok állandóan Pesten. Változatlanul nagy érdeklődéssel olvasom minden sorát, s igyekszem másoknak is továbbadni. Amennyiben van OTP számlájuk, megkérném, legközelebb mellékelne csekket, hogy az újságon kívül némi anyagi támogatással is segíthetném áldásos munkájukat. Ne gondoljon nagy összegre, de amit kis nyugdíjamból – eddig még – hála Istennek nem gyógyszerre kell költenem, igyekszem biztosan nemes célra továbbítani. Kedvességét előre is köszönöm.

Egy aggodó kérdéssel folytatom soraim: még a tél folyamán kaptam egy levelező címet, ami nem „vált be”. Húsvét előtt egy újabbat, (Pál Károly, Tököl), akinek is még április 18-án írtam. Azóta semmi jelzés, válasz, netán valamit elhibáztam? Gykeztem a kapott szempontok szerint közeledni. Ha netán az is egy megoldás, hogy nemcsak a nagy ünepék alkalmával, hanem egy nyári névnapra lehetne valakit megajándékozni egy kis küldeménnyel, nagyon szívesen tenném ezt is. Gondolok itt Anna, Zsuzsa, Kristóf, István, vagy Ön tudja melyik a legjárhatóbb út. Önök oly nagy szeretettel, körültekintéssel, tapintattal végzik ezt a munkát, hogy csak tisztelni lehet mindnyájukat, és imádkozni erőért, rendíthetlenségéért, hisz annyi a visszahúzó erő.

Köszönöm ha végigolvasta soraim, s majd válaszra is méltat. Isten áldása kísérje munkájukat, melyhez erőt, és jó egészséget kíván

K.J.-né, Budapest

\*\*\*

Amikor először elolvastam a 2 jelkép magyarázatát, egy régen olvasott vers jutott eszembe. Előkerestem, lemásoltam, és itt küldöm sok szeretettel a másolatot.

Légy Teremtőd keze-lába  
Fényt vinni e sok homályba:  
Szeretet sugározzék  
Szívemből, mely vaknak szeme,  
Társad derítsd bizóbb kedvre,  
Így mosolyog rád az Ég!"

Nincs más keze az Édes Úrnak

Nincs más keze az Édes Úrnak: csak a mi kezünk,  
Hogy amit tenne még ma, – mi is megtegyük!  
Lába nincs: csak a mi lábunkon járhat,  
Hogy keresse, gyógyítsa a beteg, tévelygő nyáját.

Nincs szála, – csak a mi ajkunk,  
Hogy korunk emberével beszélni tudjunk!

Mi vagyunk Jézus bölcs „Képes Bibliája”,  
Amit még a világ olvasni szeret.  
Mi vagyunk az Isten utolsó-üzenet-írása:  
Súgni vagy harsogni: „A kegyelem órája, ím, elérkezett!”

De ha írásunk hamisítvány lenne,  
Találhatná-e Jézus-igazát az olvasó benne?  
S ha kezünk mást fogna,  
Nem azt, mit Ő kínál a ma emberének:  
Milyen áldás kísérhetné mélyszántó ekénket?

S ha lábunk arra tévedne, ahova bűn csábít  
Megtalálhatnánk-e az Úr nyolc boldogságait!?

Csukd be ezért, testvér, a Képes Bibliádat,  
Mutass ma-élő tetteket nekem,  
Hogy akiben hiszel: miként élne Krisztusod  
Ma, most, itt –  
Mit tenne éppen a te helyeden?

(Német eredeti nyomán, Gere Vince fordítása)

Antal testvér



Böszörményi Judit levelezőnk beszámolója

## „Ahol ketten vagy hárman összegyűltök az én nevemben...”

Nagyon kedves meghívást kaptam a nyáron: a Mécses Szeretetszolgálat levelezőjeként részt vehetek az 1995. szeptember 1–2-i rendezvényen, Szegeden.

Egyszer már volt alkalmam megismerni ezt a találkozót a tavalyi évben, és így nagy örömmel tettem eleget az invitálásnak.

Megható volt a szervezők figyelme, látszott, hogy szívügyüknek tekintik, minél több munkatárs, érdeklődő juthasson el a programra, hogy minél szélesebb kör számára lehessen érzékelhető ez a lelkiület.

Az előkészületet még teljesebbé tette a JOBB LATOR 1995. július/augusztusi száma, melyben a Magyar Börtön-pasztorációs Társaság, a Mécses Szeretetszolgálat története, az 1994/95. évi elnöki beszámoló és a szeptember 1–2-i program részletei kaptak helyet. Így már a rendezvény előtt képet kaphattunk a legfontosabb törekvésekről, eseményekről.

Számomra nagyon megnyerő volt, hogy az ökumenikus és a környező országok börtön-pasztorációs törekvéseit támogató szellem is jelen volt ebben a számban is szintén tükrözve a fő törekvések minden területét.

Így nagy várakozással mentem el a találkozóra.

Az első nap a továbbképzési előadások ideje volt. Újra megcsodálhattuk a színvonalas, igazi jó légkört sugárzó helyszínt és barátságos fogadtatást a Református Palotában.

Az első előadó, Garami Lajos alezredes, Büntetés-végrehajtási Főosztályvezető-helyettes a Nevelés időszéri helyzeteről adott átfogó, az új törvény koncepcióját és a való élet gyakorlatát is bemutató képet. Az új, európai szintű követelményrendszerrel találkozik és ezek összehangolása, a lehető legkényesebb nevelő munka nagy feladatokat jelent.

A nevelés végső célja a szabadulás utáni életre alkalmas válás elérése, mely természetesen apró lépések hosszú sorozatát jelenti. A koncepció lényege olyan személyiségfejlődés motíválása, melynek alappillére a felelősségtudat formálása a többi ember és az elítélt saját sorsa iránt.

Mélyreható formálódás csak aktivitás által valósítható meg, és ez a motíváció fő erőssége: olyan tevékenységek, oktatás és szociális gondozás biztosítása, mely az elítélt énképét a realitás, önbecsülését a kívánatos irány felé mozdítja el.

A következő előadó Levelekiné Zsömböly Ágnes lett volna, de mivel személyesen nem tudott részt venni, ezért igen színvonalas, empatikus felolvasás során hallgathattuk meg egy keresztény nagycsalád személyes tanúságtételét az elítéltekkel való levelezési kapcsolattartásáról. Az édesanya többévi történetet mond el, egy levelezés konkrét történetét, amelynek fázisait magam is átéltem, és ezért ez volt számomra a legnagyobb élmény. A másik ember igazi fejlődési segítségét szem előtt tartó, bölcs szeretet, amely Levelekiné sorából élénk tárult, bizonyára minden hallgatót megerősített ennek a szép feladatnak az értékében. Nagyon hasznos, gyakorlati tapasztalatok, tanácsok hangzottak el.

Örömmel hallottam a szünetben dr. Majzik elnök úrtól, hogy terveznek egy kifejezetten levelezők részére szervezett találkozót is, ahol még alaposabban megismerkedhetünk egymás munkájával.

Mocsai Zoltán parancsnokhelyettes (Nagyfa) a Strukturált szabadidőeltöltés szintén gyakorlatban kipróbált, bevált lehetőségeiről tartott előadást nekünk. A több évtizedes tapasztalattal rendelkező szakember mindazokat a területeket érintette, amelyek a legkorszerűbb nemzetközi koncepciók szerint segíthetik a személyiségfejlődést.

A tanulás, könyvtárhasználat, kreativitást fejlesztő, valamint a művészeti tevékenységek, a testedzés és a szociális nevelés konkrét módzataival ismerkedhettünk meg. A széles palettából nehéz még csak felsorolásszerűen is kiemelni a legérdekesebbeket: modulált, levelező oktatás (sertés-, kisállattenyésztő, mezőgazdász, virágkötő), termelő szakkörök (szőnyegszövő, fafaragó, fazekas), népi zenekar, színjátszócsoporthat, konditerem, szocializációs tréning, informatív blokk, tájékoztatás a szenvedélybetegségek elleni küzdelemről.

Az egész előadást át- meg átszötte a mai kor változó viszonyaihoz, a munkalehetőségeket tekintve a piaci viszonyokhoz való alkalmazkodás.

Dr. Folly Gábor a Mécses Lelkiség gyakorlati megvalósulását, a lelkiület valamennyiünkre gyakorolt formáló hatását világította meg. A JOBB LATORban megjelent és már több plébánián imádkozott keresztút írója, rendszeres börtönmissziós munkája tapasztalatai révén a megélt lelkiség távlatait jelenítette meg. Vele személyesen is alkalmam volt több ízben beszélgetni, és képet kaphattam arról is, hogyan lehet a mindennapi hivatásbéli munkát is börtön-pasztorációként megélni, sőt a jövő generáció börtön-pasztorációval kapcsolatos szemléletét alakítani.

Az utolsó előadó meglepetés volt. Váratlanul megérkezett a kőbányai Szt. László templom plébánosa, az elítéltek „Sanyi bá”-ja. Egészséges derűje és kikezdetetlen optimizmusa az elfoglalt, templomépítő plébános fáradhatatlanságát állította elénk, aki kikezdetetlen vitalitással dolgozik a Pasztoráció ügyéért. Ő is a gyakorlat embere. Sok-sok eseménnyel teli szolgálata valamennyiünk számára tanulság és példa.

Az előadások után minden esetben felszólalások fogalmazták meg valamennyiünk kétségeit, vívódásait, reményeit.

A második nap programja a hivatalos Közgyűléssel kezdődött.

Az elnöki megnyitó után dr. Bartha Tibor református lelkész, a Társaság titkára a külföldi kapcsolatokról vázolt tájékoztató képet. Mint dr. Majzik elnök úr felhívta a figyelmet, ezek a találkozók az információszerezést célozzák és jól kiegészítik a mindennapok munkáját, melynek célja megkeresni a sajátosan magyar utat.

A titkári és az Ellenőrző Bizottság beszámolója segített eligazodni a laikus számára is a Társaság hivatalos ügyében és átérezni a felelősségteljes és egyre nehezedő



körülmények között végzett munka terheit a továbblépésért.

A következő év tervei az 1996-ban aktuális vezetőség-választás jegyében fogantak, mely a tagság különleges figyelmét igényli.

A Szegedi Fegyház és Börtönben megtartott ünnepségen a kitüntetettek között örömmel köszönthettük a pasztorációs munka kiválóságait. Különösen kedves esemény volt az elítéltek oktatását évtizedek óta áldozatos szeretettel végző Ilonka néni meghatározó köszönetnyilvánítása a kitüntetettek részéről.

A börtönben tett hivatalos látogatás biztosan hozzájárult ahhoz, hogy a valós viszonyok megismerése reális háttérismeretet adjon mindenkinek, aki elítéltekkel foglalkozik.

Valószínűleg minden résztvevő ezekkel a sorokkal zárná beszámolóját:

Köszönet mindazoknak, akik mindenre kiterjedő, lelkes, odaadó munkájukkal lehetővé tették ezt a találkozót!

További eredményes, jó munkát kívánunk minden munkatársunknak és a vizontlátásra 1996. június 12–13-án.

### Egy szociálpszichológus írásaiból

## Karácsonyfák árnyékában

Ha néhány éve kérdeztük meg a bölcseket, mi a karácsony, elkötelezettségük szerint adtak ellentmondást nem tűrő hangsúllyal választ: „A szeretet és a család ünnepe”, „A megváltó születésének ünnepnapja”. A kevésbé elkötelezettek aztán úgy érdeklődtek szeretteiktől a szeretet és a család ünnepére kívánt ajándékukról, hogy „Na mit hozzon a Jézuska?”, akik pedig inkább az utóbbit vallották, szeretetben nézték családotul a Szent családot a „Betlehemben”, és a lelkükben mindnyájuknak igazi karácsonya volt. Mert a karácsonyban az a varázslatos, hogy mindenütt és mindenkinek lehet igazi karácsonya. Még a börtönben is.

Igazi karácsonya van annak, aki híven készül rá az advent idején, és milliókkal és milliókkal együtt újra átéli a Megváltó születésének örömhírét, bárhol is van, nem lehet egyedül, sőt az emberiséggel, a mindenséggel érezheti magát együtt lévőnek.

Épp ilyen igazi karácsonya van annak is, akinek a szerettei töltik meg a lelkét karácsony idején, ha távol is tőlük, és ha a fenyő illatú, gyertyafényes, csillagszórós, csengettyús együttlét csak gondolatban valósul is meg. És lehet-e egyedül, aki biztosan érzi, tudja, hogy épp úgy hiányzik valahonnan valakiknek, mint ahogy neki hiányoznak valakik valahol. És nem érezheti-e magát ez az ember is az emberiséggel, a mindenséggel együtt lévőnek?

Igazi karácsonya van annak is, akit csendes szomorúság jár át meg át, mert nem adatott meg neki se a hit kegyelme, se az egymásra gondolás erős, megtartó bizonyossága. Épp e

szomorúsága mutatja, hogy hiányukban ugyanolyan fontosnak érzi ezeket, mint a szerencsés többiek, és ha maga nem is merné ezekhez az utat keresni, a nagy találkozásra a lelke készen áll velük. Vajon őt nem kapcsolja-e ez a szomorúsága az emberiség és a mindenség egészéhez? És lehet-e egyedül, lehet-e vigasztalan, aki felismeri, hogy az emberiség, a mindenség egészéhez tartozik?

A Megváltó születésének ünnepe a korai estében a körös-körül felaranyló, felragyogó, felszikkázó karácsonyfák árnyékában komorkodó börtönben is arra hangolja az embert, hogy a létezésen elgondolkodjon, elmerengjen, elcsodálkozzon. Ezzel a csendes magába fordulással egy egész más dimenzióba kerül. Az otthonról küldött karácsonyi csomagok figyelmes finomságaival az ünnep meghittsége is megérkezik zárkákba, és ott is felaranylik, felragyog, felszikkázik az ünnep. Mit is lehetne ennél többet és szebbet kívánni? Talán csak azt, hogy ne árnyékolja be semmi ezt a csendes, meghitt ragyogást.

Érkezzen meg minden minden várva várt és nem is remélt csomag, de legalább a remény nőjön bizonyossággá, hogy már útban van. A megjött csomagokban legyen bővíben minden jó, – dió, mogyoró, – hogy szívesen adhasson belőle aki kapta annak is, aki hiába várta a magáét.

Érjenek ide szentestére a kedvesek szeretetteljes szavai, otthon meleggel mosolygós fotói.

Legyen bővebb, ízesebb az étel, és legalább most kívánjanak hozzá barátságosan jó étvágyat.

Legyen nagyon jó a tévéműsor, ne a legjobb film kellős közepén kapcsoljanak át a másik adóra, és ne ugyanazt a videókazettát tegyék be kétszer egymás után, a tévé meg főleg ne romoljon el, legfeljebb csak a kép fusson rajta – egy kicsit – néha – ha muszáj.

Ne zuhogjon a havaseső, ha az ügyeletes nevelő levinne focizni, és ehhez még egy jó focit meg pumpát is sikerül a házban találnia.

Legyen béke, türelem és nyugalom, hogy aki sírós, sírhasson csendesen, aki író, írhasson kedvesen, aki hazagondolós, gondolhasson haza, és hadd álmodozzon csak, aki álmodozós.

Egyszóval legyen karácsony a karácsony.

Dr. Végh József

*Minden olvasónknak  
örömet és belső  
békességet nyújtó  
Karácsonyt  
és reményteli  
boldogabb új esztendőt  
kívánunk!*

*A Szerkesztőség*



Az **agapé** Kft.

Ferences Nyomda és Könyvkiadó ajánlata

## KATOLIKUS KINCSES KALENDÁRIUM 1996

A tartalomból:

- *Török József*: Isten angyalai
- *Karl Lehmann*: Mi is az örök élet?
- *Stjepan Lice*: Út a mennyországba
- *Karl Lehmann*: Életünk választása: a házasság
- A bölcsesség mozaikkockái
- *Wilhelm Ernst*: Az ember nemisége
- Korintus Szent Pál idejében
- Istenkeresők nyomában:  
Flüei Miklós, a béke embere  
Jean Vanier, a szegények barátja
- *Szent-Gály Kata*: Zakariás
- *Michael Graff*: Fohászok a számítógép előtt,  
avagy Haky atya hete a komputerekkel

### NAPTÁRAK

Egylapos  
falinaptár  
Magyar szentek

Ára: 18 Ft.

Falinaptár  
13 reprodukcióval.  
Magyar szentek

Ára: 150 Ft.

Gyermeknaptár  
őrangyalos képpel,  
minden hónapra  
kifesthető bibliai  
jelenettel.

Ára: 110 Ft.

Karácsonyváró  
kalendárium  
(gyermeknek)  
Ádventi kalendárium  
minden napra egy  
kis ablakkal

Ára 110 Ft.

**A fenti kiadványok megrendelhetők és megvásárolhatók a kiadónál,  
AGAPÉ Kft.**

6725 Szeged, Mátyás tér 26.

Tel./Fax: (62) 323-002

**valamint a plébániahivatalokban, a katolikus könyvesboltokban**

Teljes nyomdaipari szolgáltatást is vállalunk



- 1 Péter 3,19. „Így ment el a börtönben sínylő lelkéhez, és hírt vitt nekik.”
- Lukács 15,2. „A farizeusok és az írástudók méltatlankodtak miatta: Ez bűnösökkel áll szóba, sőt eszik is velük – mondták.”
- János 8,7. „...Az vesse rá az első követ, aki bűntelen közületek!”
- Máté 5,44. „Én pedig ezt mondom nektek, szeressétek ellenségeiteket, és imádkozatok üldözőitekért...”
- Máté 5,46. „Ha csupán azokat szeretitek, akik szeretnek benneteket, mi lesz a jutalmatok? ...”
- Máté 7,1–5. „Ne ítélkezzetek, hogy fölöttetek se ítélkezzenek! Amilyen ítélettel ti ítéltetek, olyannal fognak majd fölöttetek is ítélkezni. Amilyen mértékkel mértétek, olyannal fognak majd nektek is visszamérni. Miért látod meg a szálkát embertársad szemében, amikor a magadéban a gerendát sen veszed észre? Hogy mondhatod embertársadnak, hogy hadd vegyem ki a szemedből a szálkát, amikor a magad szemében gerenda van?”
- Lukács 6,46. „Miért mondjátok nekem: Uram, Uram, ha nem teszitek meg amit mondok?”

### Jelképeink és eredetük:

1. A töviság – Krisztus: a szenvedő, a bűnösökért szenvedő Krisztust jelképezi. – Ahogyan félünk a tuskétól, tövistől, mert megszúr, megkarcol, fájdalmat okoz, bevérez – ugyanúgy félünk az ismeretlentől, a börtönlakótól, a börtönből szabadulttól, a Más-tól. Az eredeti a szegedi Szent Gellért templom (Tátra tér) oltárfeszületén található.



2. A kar nélküli Krisztus: 1.) Münster város lebombázásakor a székesegyház is porig lerombolódott. Csak az oltárfeszület maradt meg épségben – csupán Krisztus karjai hiányoztak. Újjáépítésekor a hívek kívánságára a feszületet csonkán hagyták. 2.) A középkorban egy, az egész Európában elterjedt ima első sora így hangzott: „Mi vagyunk Krisztus kezei...” Jelképként a St. Pölteni Emmaus Közösség használja, hogy állandóan figyelmeztessen (és alázaatra intsen) bennünket: „Soha ne feledjük, hogy mi vagyunk Krisztus kezei!”

JOBB LATOR a Mécses Lelkiség lapja

Kiadja: a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság katolikus börtönlelképásztori szolgálata

Főszerkesztő: Dr. Majzik Mátyás

Szerkesztőség: 6753 Szeged-Táppé, Heller köz 6. Telefon/fax: 36/62 325-139

ISSN 1218-4284

Előfizetés egy évre: Belföldön: 500 Ft, külföldön: 10 USA\$ vagy ennek megfelelő értékű más valuta

Nyomdai kivitelezés: Agapé Kft. Ferences Nyomda és Könyvkiadó, Szeged